
Absorbția fondurilor europene¹ - o viziune macroeconomică -

Dr. Alexandru-Puiu COSTACHE
Curtea de Conturi a României

Abstract

Fondurile Structurale și de Coeziune (FSC) reprezintă în fapt instrumentele financiare prin care Uniunea Europeană acționează pentru eliminarea disparităților economice și sociale între regiuni, în scopul realizării coeziunii economice și sociale.

S-a avut în vedere analiza sumelor intrate de la Uniunea Europeană, ce se regăsesc în Balanța de plăți, atât din punct de vedere al evoluției, cât și a structurii, subliniind importanța acestora în dezvoltarea țării noastre.

Cuvinte cheie: transferuri curente, transferuri de capital, investiții străine directe.

***

Politica de coeziune a Uniunii Europene a fost și este finanțată prin două instrumente structurale: **Fondurile structurale** (Fondul Social European- FSE și Fondul European de Dezvoltare Regională - FEDER) și **Fondul de Coeziune**.

FSE sprijină investițiile în capitalul uman, dezvoltarea și formarea profesională a resurselor umane, în concordanță cu Strategia Europeană pentru Ocupare revizuită. În România, FSE susține dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității acestuia pe piața muncii prin asigurarea oportunităților egale de învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea unei piețe a muncii moderne și flexibile care să conducă, până în 2015, la integrarea durabilă pe piața muncii a 900.000 de persoane.

Fondul European de Dezvoltare Regională sprijină: investițiile menite să creeze locuri de muncă (destinate cu prioritate sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii), infrastructura (de transport, de mediu, de comunicații, de educație, de sănătate, socială, culturală și pentru energie), dezvoltarea potențialului autohton (acordarea de sprijin și servicii pentru

---

1. *Articolul are la bază datele și informațiile din lucrarea beneficiară de suport financiar prin Proiectul „Studii Post-Doctorale în Economie: Program de formare continuă a cercetătorilor de elită – SPODE” contract de finanțare nr. POSDRU/89/1.5/S/, finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.*

întreprinderi, networking, cooperare și schimburi de experiență), asistență tehnică.

Fondul de Coeziune ajută statele membre cu un venit național brut (VNB) pe locuitor de mai puțin de 90% din media comunitară, să-și reducă diferențele dintre nivelurile de dezvoltare economică și socială și să-și stabilizeze economiile. Fondul susține acțiuni în cadrul obiectivului „Convergență” și se află sub incidența aceluiași reguli de programare, de gestionare și de control ca în cazul FSE și FEDR.

Fondul de Coeziune se adresează pentru perioada 2007-2013 următoarelor țări: Bulgaria, Cipru, Estonia, Grecia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia, Republica Cehă, **România**, Slovacia, Slovenia și Ungaria. Spania este eligibilă, pe bază tranzitorie, deoarece VNB-ul său pe locuitor este inferior mediei înregistrate pentru Uniunea Europeană cu 15 state membre.

Fondul de Coeziune finanțează acțiuni din domeniile: rețele transeuropene de transport, în special proiectele prioritare de interes european definite de Uniunea Europeană; mediu, în acest context, Fondul de Coeziune putând interveni în proiecte din domeniul energiei sau al transporturilor dacă prezintă avantaje clare pentru mediu: eficacitate energetică, utilizarea de surse de energie regenerabile, dezvoltarea transportului feroviar, sprijinirea intermodalității, consolidarea transporturilor publice etc.

Suspendarea asistenței financiare furnizate prin intermediul Fondului de Coeziune se produce prin decizia Consiliului (hotărând cu majoritate calificată) în cazul în care un stat membru care înregistrează un deficit public excesiv nu a pus capăt situației sau acțiunile întreprinse se dovedesc a fi necorespunzătoare.

Pentru țara noastră, fondurile europene reprezintă bani noi intrați în economia românească, efectul lor asupra creșterii economice fiind unul deosebit - având în vedere faptul că PIB-ul României este de cca. 140 miliarde euro. Absorbția anuală a unei sume de 3-4 miliarde euro din fondurile europene poate genera un plus de creștere economică.

Întrucât România contribuie anual la bugetul UE cu aproximativ 1% din PIB, un grad mic de absorbție ne pune în situația de a fi contribuitori neți, așa cum s-a întâmplat în ultimii ani. Acești bani nu sunt împrumutați, ci vin gratis, însă UE controlează extrem de strict modul în care ei sunt cheltuiți. Folosirea lor în alte scopuri este greu de realizat, iar cei care încalcă regulile sunt nevoiți să dea banii înapoi.

României i-au fost alocate 19,2 miliarde euro de la Uniunea Europeană în exercițiul financiar 2007-2013 (sumă care este prevăzută și în Cadrul Strategic Național de Referință defalcată pe cele șapte Programe Operaționale), constând în fonduri europene structurale și de coeziune. Conform politicii de

coeziune a UE, fondurile respective au ca destinație sprijinirea convergenței țărilor membre atât prin creșterea competitivității, cât și în ceea ce privește ocuparea forței de muncă. România stă prost la capitolul privind accesarea fondurilor europene.

Statisticile Uniunii Europene, menționate în cadrul Raportului Consiliului Fiscal, prezintă faptul că România a înregistrat o rată medie de absorbție de 17,3% situându-se astfel pe ultimul loc, după Slovacia cu 27,8% și Bulgaria cu 24,0%.

**Absorbția fondurilor structurale –
comparație între România cu alte state membre ale UE**

	Total alocări 2007-2013 Mld. Euro	Plăți martie 2012 Mld. Euro	Rata Absorbție (procente)	Total alocări/ capita Euro	Total plăți/ capita Euro
Estonia	3,4	1,6	46,8	2540	1190
Letonia	4,5	1,7	36,4	2032	740
Polonia	67,2	26,4	39,0	1759	690
Cehia	26,5	7,0	26,5	2520	667
Bulgaria	6,7	1,6	24,0	889	209
România	19,2	3,3	17,3	897	155
Ungaria	24,9	8,8	35,3	2496	881
Lituania	6,8	3,3	48,0	2088	1002
Slovenia	4,1	1,6	38,3	2000	767
Slovacia	11,5	3,2	27,8	2116	587

Sursa: Comisia Europeană

Cea mai mare rată medie de absorbție dintre țările prezentate se regăsește în cazul Lituaniei (48,0%) și Estoniei(46,8%), dar sumele alocate acestor țări sunt relativ mici de 6,8 mld. euro, respectiv 3,4 mld. euro. Polonia are o situație deosebită, întrucât, deși suma alocată acestei țări este de 67,2 mld. euro, s-a atins o rată medie de absorbție de 39,0%.

Aceași situație se regăsește și în cazul Cehiei cu o sumă alocată de 26,5 mld. euro și o rată medie de absorbție de 26,5%.

În cazul Ungariei suma alocată este de 24,9 mld. euro și s-a înregistrat o rată medie de absorbție de 35,3%.

Conform Raportului anual pe 2011 al Consiliului fiscal, în decembrie 2011, cea mai mare rată de absorbției a fondurilor europene în România a fost în cazul Programului operațional pentru dezvoltare regională de 24,95% și cea mai mică în cazul PO Transport, respectiv 3,06%.

În acest context, România se confruntă cu provocări serioase și cu riscul de a pierde aceste oportunități reprezentate de fondurile europene. Multe

state noi membre au avut o rată de absorbție a fondurilor UE destul de lentă după aderare, astfel încât România nu este atipică. România este în al șaselea an în calitate de stat membru al UE, iar fondurile disponibile au o dată limită.

Evoluția fluxurilor monetare cu Uniunea Europeană, conform datelor statistice ale BNR, se prezintă în continuare.

Fluxuri monetare ale României cu Uniunea Europeană în anii 2007-2011

Mil. euro

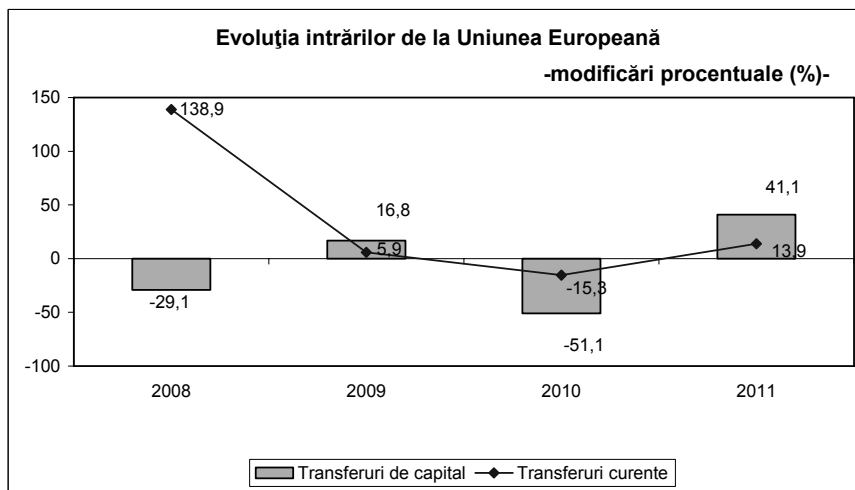
	2007	2008	2009	2010	2011
Total fluxuri monetare					
Încasări	1610	2708	2921	2273	2664
Plăți	1299	1303	1744	1470	1517
Transferuri curente					
Încasări	932	2227	2359	1998	2276
Plăți	1229	1302	1597	1357	1371
Transferuri de capital					
Încasări	678	481	562	275	388
Plăți	70	1	147	113	146

Sursa: BNR

Din perioada 2008-2011, intrările (încasările) de la Uniunea Europeană, de natura transferurilor curente din Balanța contului curent, au cunoscut cea mai mare majorare în anul 2008 (creștere de de 2,4 ori) comparativ cu anul precedent. Cea mai mare reducere s-a înregistrat în anul 2010 (15,3%).

Intrările de fonduri europene de natura transferurilor de capital din Contul de capital și financiar, pentru echipamente, au fost reprezentate de valori mici, de la 678 mil. euro în 2007 până la 388 mil. euro în 2011. Cea mai mare reducere a acestora s-a înregistrat în anul 2010 (51,1%).

În 2011, atât intrările de transferuri curente, cât și cele de capital s-au majorat față de anul precedent, cu 13,9%, respectiv 41,1%.

Dacă la începutul perioadei structura era ceva mai echilibrată, în sensul că transferurile curente reprezentau 57,9%, iar cele de capital 42,1% din total intrări în România de la Uniunea Europeană, pe parcurs a apărut un decalaj între cele două componente.

Structura intrărilor în România de la Uniunea Europeană în anii 2007 - 2011
- procente (%)

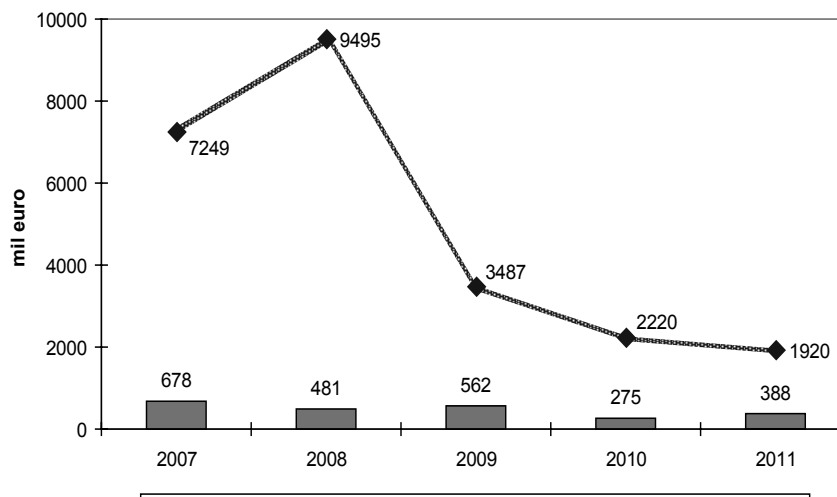
	2007	2008	2009	2010	2011
Transferuri curente	57,9	82,2	80,8	87,9	85,4
Transferuri de capital	42,1	17,8	19,2	12,1	14,6

Rezultă că, începând cu anul 2008, intrările de natura transferurilor curente au deținut în România cea mai mare pondere.

Ponderea intrărilor de natura transferurilor curente a atins un maxim de 87,9%, în anul 2010 și un minim de 57,9% în 2007. La finele anului 2011 transferurile curente au reprezentat 85,4% din total intrări de la UE.

Ponderea intrărilor de natura transferurilor de capital s-a redus de la 42,1% cât reprezentau în 2007 până la 12,1% în 2010. În anul 2011 ponderea s-a majorat, ajungând la 14,6%.

Intrări de transferuri de capital de la UE și investițiile străine directe

Sursa: BNR

În fapt, intrările de natura transferurilor de capital de la UE, cât și investițiile străine directe au drept scop consolidarea și dezvoltarea economiei unei țări. Este important de menționat faptul că ISD-urile au un rol important în restructurarea macroeconomică a țărilor-gazdă.

2008 a reprezentat pentru investițiile străine directe anul când s-a atins un nivel maxim de 9,5 mld. euro. Începând cu anul 2009, pe fondul crizei economice și financiare mondiale, dar și a incertitudinilor apărute în mediul de afaceri atât la nivel mondial, cât și a celui din România, nivelul investițiilor străine directe a scăzut permanent, ajungând la o valoare minimă de 1,9 mld. euro în anul 2011.

Rolul investițiilor străine directe a fost și este de o importanță deosebită, la nivel macroeconomic, întrucât contribuie în mod activ la acoperirea deficitului de cont curent și la echilibrarea Balanței de plăți externe,

Concluzii

O rată scăzută de absorbție a banilor europeni împreună cu încetinirea investițiilor străine ar putea lăsa economia reală fără resurse de finanțare.

România ar putea fi în perioada 2014-2020 unul dintre principalii beneficiari ai fondurilor europene, în special fondurile pentru agricultură, pe care Comisia Europeană intenționează să le mărească substanțial pentru regiunile sărace.

„(...) Vor fi încă multe de negociat în Parlamentul European și în Consiliul de Miniștri dar, încă din propunerea de buget pe care o face Comisia Europeană, România pornește ca un stat beneficiar de fonduri suplimentare substanțiale dacă ar fi să mă refer numai la politica agricolă comună și politica de coeziune”, a susținut Comisarul european pentru agricultură Dacian Cioloș, într-un comunicat al Comisiei Europene.

În condițiile în care politica de coeziune, care se adresează zonelor aflate sub media UE ca nivel de prosperitate, va fi modificată și se va concentra pe regiunile cele mai sărace cum este și cazul României. Țara noastră ar putea să primească mai multe fonduri europene în perioada 2014-2020.

Cu toate că plățile directe vor rămâne instrumentul esențial de susținere a veniturilor agricultorilor, în perioada 2014-2020 vor exista noi programe de finanțare nerambursabilă pentru zonele rurale, similare cu cele desfășurate în prezent prin PNDR.

Sunt multe de negociat la nivel european și stabilirea unui cadru de implementare la nivel național. Având în vedere experiența exercițiului financiar 2007-2013, probabil primele programe de finanțare ale următoarei perioade vor fi deschise la începutul anului 2015.

Bibliografie

- Wostner, P., June 2008, “Micro-efficiency of EU Cohesion Policy”, European Policy Research Center, no. 64
- Page, W., 2005. Infrastructure Investment & Economic Growth, Finance and Central Services Division, Scottish Executive
- Un buget pentru Europa 2020 - Partea I - Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor.
- Un buget pentru Europa 2020 - Partea a II-a – Fișe cu politici - Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor.
- Un buget pentru Europa 2020: sistemul actual de finanțare, provocările viitoare, rezultatele consultării părților interesate și diferite opțiuni cu privire la principalele probleme orizontale și sectoriale
- Valoarea adăugată a bugetului UE.
- Propunerea pentru un acord interinstituțional între Parlamentul European, Consiliu și Comisie privind cooperarea în domeniul bugetar și managementul financiar sănătos.
- Propunerea de Regulament al Consiliului care stabilește cadrul financiar multianual pentru perioada 2014 - 2020.
- Propunerea de Decizie a Consiliului privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene.
- Modificarea propunerii de Decizie a Consiliului privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene.
- Propunerea de Regulament al Consiliului care stabilește implementarea măsurilor pentru sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene
- Modificarea propunerii de Regulament al Consiliului care stabilește implementarea măsurilor pentru sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene.

-
- Propunere de Regulament al Consiliului privind metodele și procedurile pentru punerea la dispoziție a resurselor proprii tradiționale și a celor bazate pe VNB și privind măsurile care să îndeplinească cerințele de numerar.
  - Modificarea propunerii de Regulament al Consiliului privind metodele și procedurile pentru punerea la dispoziție a resurselor proprii tradiționale și a celor bazate pe VNB și privind măsurile care să îndeplinească cerințele de numerar (returnare).
  - Propunere de Regulament al Consiliului privind metodele și procedura pentru punerea la dispoziție a resurselor proprii bazate pe taxa pe valoarea adăugată.
  - Propunerea de Regulament al Consiliului privind metodele și procedura pentru punerea la dispoziție a resurselor proprii bazate pe taxa pe tranzacțiile financiare
  - Raportul Comisiei privind funcționarea sistemului de resurse proprii.